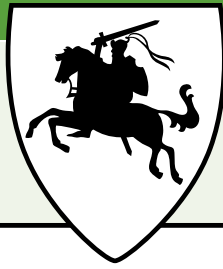

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Lietuvos garbei pila kalnus

Robertą Mickevičių Vilkaviškio krašto žmonės pažįsta kaip jauną, pažangų didelio ūkio valdytoją, bet nedaugelis žino, kad Robertui svarbu ne tik kuo daugiau prikulti kviečių, žirnių, kukurūzų. Vištyčio seniūnijoje, prie išnykstančio Kaupiškių piliakalnio, gyventojų apleistame Galkiemio kaime, 12 hektarų plote jis įkūrė senosios Lietuvos dvasia alsuojančią oazę. Pastatė pilį, prie kurios durų išmūryti 1384 metai (tais metais Vytautas po slaptų derybų su Jogaila sugriovė Naująjį Marienburgą ir sugrįžo į Lietuvą - red. past.), supylė keturis simbolinius kalnus. Robertas didžiuojasi esąs vienintelis Galkiemio gyventojas. Ir kas gali pasakyti, kad Galkiemis kada nors neatgims iš naujo?

R Dalia BYČIENĖ
„Respublikos“ žurnalistė

Kas atviliojo jauną ūkininką į šią apleista užpelkėjusių žvyro karjerų vietovę? Kai užkopėme ant vieno iš aukščiausių čia per dešimtmetį supiltų kalnų, kuriam ūkininko sūnūs Justas ir Povilas davė Brolių kalno vardą, mosteli ranka Vištyčio link: „Ana gyveno mano proseneliai Mickevičiai.“ Robertas su šeima gyvena kitų prosenelių Mikulskių gimtinėje Matlaukio kaime, per keliolika kilometrų nuo Galkiemio. Matlaukyje yra ūkio šerdis, pastatai, sandėliai, kuriuose ūkininkas rado vietos net dviem muziejams - etnografinis ir senos technikos. Robertas nėra tas žmogus, kuriam rūpi tik savo gera. Jam rūpi savo krašto žmonės. Rūpi Tėvynė.

Ant šimtmečio slenkščio

Ateinančiais metais nuo 18 hektarų prosenelio iš mamos pusės Stanislovo Mikulskio kurti pradėtas Mickevičių ūkis minės šimtą metų. „Ūkį sukūrė mano tėtis, Julius Mickevičius. Aš tik einu jo pėdomis. 1991 metais 18 hektarų atrodė labai daug. Iš pradžių gyvulius laikėme, karvių, arklį. Pasiziūrė nuotraukas - baisiausias vargas, bet to reikėjo, kad išgyventume. Viską darėme patys, užtat žinome, kas ir kaip atsirado. Pradėjome nuo nulio. Tuo metu, kai kiti ūkininkai iš Europos paramų pirkto modernius traktorius, kombainus, mes dirbome sovietiniais kombainais ir pirkome žemę. Kaip ir tėtis, nesu agronomas“, - sakė Robertas. Būdamas moksleiviu, žemės jis nesiruošė arti. Išsimokė bitininku. Įsivaizdavo, kad baigęs mokslus sugrįš į ūkį, turės didelį bityną, bet kol baigė mokslus, kolūkiai subyrėjo. Prie bičių Robertas tikisi sugrįžti. Bityną, ne bet kokį, o iš senovinių avilių, kuria paties supilto Brolių kalno papėdėje.

Lietuvybė

Robertas manosi didelį norą dirbti, kurti paveldėjęs iš savo prosenelio Stanislovo. „Tai genai, atėję iš ketvirtosios kartos“, - sako. Senelis buvęs labai darbštus, plačių pažiūrų žmogus. Užėjo karas, išvežė žmogų į Sibirą, ūkis buvo nacionalizuotas.

► ŠAKNYS. 1936 m. daryta nuotrauka, kurioje įamžinti prosenelis ir prosenelė Mikulskiai ir trys jų dukterys, kurių viena - tėvo mama ir jo močiutė, Robertui buvo akstinas įsteigti savo krašto etnografinį muziejų

1991 m. jo žemę atsiėmė anūkas Julius. Senelis buvo kaimo seniūnaitis. Seniūnaičio pareigas savo kaime dabar eina ir Robertas. „Jeigu šiandien reikėtų tokio apsisprendimo ir vienybės kaip 1991 metais, to nebebūtų. Tais metais reikėjo daugiau tautiškumo, lietuviybės. Skaudūs buvo tie santykiai, bet žmonės tikėjo. Išsiaiškinau, kodėl kaime žmonės nekeliavė. Nekelia, nes neturi. Nupirkau vėliavas, pagaminome vėliavų kotų. Dabar beveik visas kaimas per šventes trispalvėmis plevėsuoja. Gal vienas kitas piktybinis, nepatenkintas viskuo, nekeliavė. Yra viena gatvė, kur gyventojai iškelia vėliavas visi iki vieno. Nereikia kelti per visas šventes, bent Vasario 16-

grįš. Jie mato, kokie reikalai čia vyksta. Būtų keista, kad vaikas nuo šešerių metų žinotų, kuo jis bus. Žinoma, išvažiuos mokytis. Išvažiuojame ir vėl sugrįžtame. Senesnioji ūkininkų karta nueina. Atvažiuoji į ūkininkų mokymus, o čia vien jauni, kitų net nepažįstu. Ar daug išvažiuosiuų į užsienį? Yra. Nemanau, kad ten mana iš dangaus byra. Tik vieni teisybę sako, kiti - ne. Mano sesuo, ištekėjusi už anglo, gyvena Londone. Jeigu rūpi sužinoti mano nuomonę - man ten nepatinka, nepagyvenčiau. Visai kitoks jų elgesys. Mes, lietuviai, nesame pratę prie jų tempų. Jie nemoka vaikščioti ir džiaugtis šia akimirka, didžiuotis praeitimi - jie tekini bėga.“

► Žmonės per daug dejuoja. Bent vištų nusipirktų, duočiau pašaro veltui. Pabarų, sako, jam užtenka, kiek turi

ąją, Kovo 11-ąją iškelk. Tiek mūsų už lietuvių į tremtis vežė, už Lietuvą galvas guldė. Kai žmonės šito nejaučia, nebereikia jiems nieko, nei vėliavų, nei Lietuvos“, - sako vyras.

Robertas turi savo ūkį. Tėvas savo. Nors tariasi ir dirba išvien. Jaunas vyras jaučia ir apmaudą dėl dabartinių įstatymų be išlygų. „Būdamas laisvas žmogus, savo gimtinėje negaliu nusipirkti nė vieno hektaro žemės, nes jau turiu daugiau nei 500. Kodėl? Nėra čia nė vieno užsieniečio. Ir nebus. Kam tam užsieniečiui pirkti kelis hektarus užkampyje? Žemės bus ir priekį tūkstančiais metų. Tėvo neliks, vaikai žemę išsidalins, kas parduos, kas dirbs. Taip iš rankų į rankas. Anksčiau prieš karą ūkius pragerdavo, išvaržydavo. Negali žinoti, kas bus ateity. Duok Dieve, kad vaikai, anūakai prie žemės liktų. Aš savo sūnų nespaužiu ir neverčiu prisiekti, kad jie

Alkoholikais tampa netekę vilties

Ar dar užtenka kaime darbininkų? Robertas sako, kad užtenka. Jo ūkyje visus metus dirba 29 darbininkai iš kaimo, Kybartų. Dirba ir uždirba. „Žmonės turi uždirbti, kad galėtų gyventi“, - sako. Bet juk teigiama, kad kaimas alkoholyje nuskenkė, darbas niekam neberūpi? „Pas mus dėl gėrimo viskas praityje. Kaip tu gali darbe girtuokliauti? Gal ir gerai, kad į nesąkiningą girtuoklystę dabartinis Seimas atsigręžė. Reikia leisti žmonėms pabandyti, tegul daro. Su alkoholiu yra problema kaime. Nereikia kaimo parduotuvėse alkoholio. Ne vienas dėl to ir mirksta. Pinigų neturi - parduotuvė į skolą užrašo. Tegul važiuoja į Kybartus alkoholio nusipirkti, gal tada noras bus mažesnis. Turėtų būti parduotuvės atskiros, atvažiavai, nusipirktai visiems matant. Nė vienas

„pijoku“ negimė, o juo tapo. Vieni, pasimetę gyvenime, raminasi vaisiais, kiti - alkoholiu“, - svarsto.

Kuo serga kaimas? Alkoholiizmu? „Ką jūs. Alkoholis gal kokioje penktoje šeštoje vietoje. Kaimas nėra prasigėręs. Aš sakyčiau, miestas labiau. Kaime kiekvienas girtuoklėlis bent stogą turi. Gal čia daugiau socialinių problemų, gal kultūros mažiau. Didžiausia problema kaime ar jaunam, ar senam - pragyvenimas. Pensininkas privalo turėti už ką vaistų nusipirkti, pavalgyti, vaikus aplankyti. O jaunas iš savo darbo - nevaržomas pragyventi, šį tą pamatyti. Bet tam valstybei reikia mokesčius sutvarkyti. Moka mokesčius tikrai ne visi. Valstybės pinigai turi būti nepaliečiami. Kaip banke. Banko darbuotojai juk banko pinigais nesinaudoja. Už valstybės pinigus atsakingi žmonės dabar su jais nesusitvarko. Kiek tų kombinatorių privisę. Jeigu iš valstybės - perka brangiausia, geriausia. Nereikia ir tų darbo biržų. Ką jos daro? Darbo birža pati nesuinteresuota, kad žmonės darbo turėtų. „Pijokėliai“ į biržą eina ne darbo, o apsidrausti, kad susirgę, bėdoje gautų pagalbą“, - įsitikinęs kaimo šviesuolis.

Pasak Roberto, visi įsivaizduoja, kad kaime vakarais savaitgaliais turi muzika groti, senos sodybos džiuginti. „Mažėja kaimas ir mažės. Visur pirmenybė verslui. Jeigu turi transporto įmonę, o užsakymų - ne, kas kaltas? Žmonės per daug dejuoja. Bent vištų nusipirktų, duočiau pašaro veltui. Pabarų, sako, jam užtenka, kiek turi. Ne visiems juk vienodai reikia. Vienas nori į mėnulį skristi, o kitam nereikia nieko. Man net per daug reikia. Pernai Jonines Galkiemyje šventėme, atsivežėme visus Kybartų globos namų vaikus. Laužą kūrėme, kapelija groja. Galvojome, kad vaikai trumpai gamtoje pabus, pasivažišins ir parvešime.

Matau, kad jie nori ilgiau, pasižiūrėti su visais. Sakau, tegu lieka, gal tie atminimai visam gyvenimui“, - džiaugiasi ūkininkas.

Gelbėti tuos, kurie dabar gimsta

Anksčiau su globos namais susidurti jam netekdavo. Dabar, kai ten dažniau užsuka, pamatęs, kas ten iš tikrųjų vyksta. „Susidariusi gauja vaikų, kurie neina į mokyklą. Ir niekas nieko negali jiems pasakyti. Guli kambariuose, rūko. Pagal jų elgesį juos reikėtų į izoliatorius. Su jais kalbėtis per psichologus - nesąmonė. Klausiu, ar norėtų, kad jo sūnus taip darytų. Nenorėtų. Bet kitaip nebus, obuolys nuo obels toli nerieda. Iš jų 10-20 proc. gal dirbs. Kaip kviečius sėjame, taip ir juos reikėtų atsijoti ir į griežtesnius namus išsiųsti. Mums reikės su jais gyventi, tai ir reikia kažką daryti, kol dar bent mažiausia viltis yra. Aš jų nepriimčiau dirbti, bet mokėčiau pinigus, kad tik ramūs būtų. Reikia labai rimtai galvoti ne apie tuos, kurie 13-15 metų, o tuos, kurie dabar gimsta“, - įsitikinęs visuomenininkas.

Kur brolių miegota

Pirmajam Galkiemyje sustumtam kalnui vardą davė Roberto sūnūs, dabar penkiolikmetis Justas ir septynerių Povilas. Buvusi kalva prie pelkynų tapo Brolių kalnu. Robertas sako, kad pavadinimas turi gilią prasmę. Broliai karžygiai kovojo su kryžiuočiais. Broliai į mišką ėjo. Kas žino, kiek brolių, pailsusių po kovų, ant piliakalnių užmigo amžiams.

Jis pinigų neprasė, nei Europos, nei ministerijų. Naudojo savo, dirbo pats, padėjo draugai, samdė. O darbo buvo ne vienus metus. Pirmą kartą atvažiavęs pats su traktoriumi užklimpo. Ar negaila pinigų buvo? „Pinigai yra uždirbami, o tai, ką darau, išlieka“, - šypsosi. 2008 m. čia nusipirko 10 hektarų, dar du su kaimynu susimainė. „Daryk, ką nori, sakau, man tie kalnai reikalingi“, - užsispyręs. Nuo kalno matosi kalnas, o nuo jų - pačių rankomis pasodintas pušynas, pilis, tvėnkiniai, pilni žuvų. Girnos pavėsinė, takai, Žalčio tiltas, Kudirkos Naumiesčio bažnyčios bokštai, Kaupiškių, Girėnų kaimai, platus žvilgsnis į buvusią Prūsiją... „Nebuvo jokių architektų, pats planavau. Kai bus baigta, atversime istorijos skrynią. Aš komercijos nesivaikau, nežadu kurti sodybos turistams. Čia bus buveinė mano draugams ir „gero elgesio“ žmonėms. Čia tokia ramybė. Esu ant kalvų ne vieną rytą čia sutikęs, saulę palydėjęs. Klausęs, kaip gamta keliasi ir kaip vakaras tyksta. Lietuvoje tiek gražių vietų. Kai važiuoji pagrindiniu keliu, nieko nematai. Visada važiuoti reikia ne pagrindiniu keliu, o sukti į pakraščius. Graži ta mūsų Lietuva.“

Praėjusią Vasario 16-ąją Robertas su šeima, būriu draugų, paskutiniaisiais kaimo gyventojais, senaisiais Kartavičiais, sutiko Galkiemyje. Plevėsavo trispalvės, pašventino koplytstulpį senajam kaimui atminti. „Nevažiavome į Lenkiją dešrų pirkti, o šventėme Vasario 16-ąją“, - šypsosi vyras.

